

Motion till riksdagen 2006/07:C253

av Kjell Eldensjö (kd)

Översyn av adoptionslagstiftningen

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om behovet av en översyn av nuvarande adoptionslagstiftning.

Motivering

I utredningsbetänkandet *Barn i homosexuella familjer* (SOU 2001:10) påtalade flera experter i kommittén i särskilda yttranden behovet av att den svenska adoptionslagstiftningen ses över. Detta gjordes till viss del i *Adoption – till vilket pris?* (SOU 2003:49), men fortfarande är forskningen beträffande adopterade barns uppväxt och utveckling eftersatt, med tanke på den speciella situation som dessa har att hantera under barn- och ungdomsåren, men också senare i livet. Vid en hearing inom ramen för den senare utredningen uttryckte Barnombudsmannen Lena Nyberg att hon gärna ser ”ytterligare en genomlysning av adoptionslagstiftningen som för in barnperspektivet”.

Behovet av forskning och utredning om adopterade barn har också påtalats av föreningen Adopterades röst. De menar att det är hög tid att utvärdera dessa barns uppväxt i deras speciella situation med många frågetecken kring den egna bakgrunden om ursprungsland, biologiska föräldrar, tidigare släkt, varför de hamnat i Sverige osv. De tycker också att det är viktigt att undersöka hur det har gått för de adopterade sedan de vuxit upp.

I ett remissyttrande skriver Adopterades röst: ”Det finns en rad viktiga nationella och internationella studier på adoptioner. Epidemiologiska studier visar att adopterade i högre grad än barn som vuxit upp hos båda sina biologiska föräldrar, uppvisar antisocialt beteende, nedsatt akademisk kompetens, olika former av emotionella och beteenderelaterade problem, som bland annat kan ta sig uttryck i form av förhöjd aggressivitet, drogmissbruk och självmord. Två av de epidemiologiska kohortstudierna visar att adoptivbarns an-

Fel! Okänt namn på

passningssvårigheter är som mest markanta under tonåren, den period i livet som är viktigast för identitetsutvecklingen.”

1993 års Haagkonvention om skydd av barn och samarbete vid internationella adoptioner slår fast att barn – för att kunna uppnå en fullständig och harmonisk utveckling av sin personlighet – bör växa upp i en familjemiljö, i en omgivning av lycka, kärlek och förståelse. Konventionen slår också fast att en internationell adoption först är det tredje alternativet för att säkerställa detta, och att det första, prioriterade alternativet, är ”att göra det möjligt för barn att stanna kvar i sin ursprungsfamiljs vård” och att det andra alternativet är att ”erhålla en lämplig familj i sin ursprungsstat”.

FN:s barnkonvention framhåller att det främst är barnets rättigheter som ska beaktas vid en adoption. Barnkonventionen föreskriver också att om det råder osäkerhet om huruvida lagstadganden eller andra åtgärder är till skada för barnet eller inte så ska försiktighetsprincipen råda. Det innebär att sådana åtgärder inte ska vidtas som eventuellt kan utgöra ett hot mot barnets bästa, även om detta inte fullt ut kan beläggas. Adopterades rättigheter måste väga tyngre än vuxnas önskemål om och längtan efter barn. Praxis och lagstiftning kring adoptioner bör självklart också vila på forskning och beprövad erfarenhet.

En översyn bör undersöka vad som tycks vara bäst för barnet enligt forskarnas uppfattning, samt vilken familjekonstellation som är fördelaktigast ur barnets perspektiv. Med tanke på att ett adoptionshem i görligaste mån bör efterlikna det naturliga förhållandet i en familj, d v s med en mamma och en pappa att identifiera sig med, bör översynen särskilt utvärdera situationen och utvecklingen för barn som vuxit upp med endast en adoptivförälder. Detta är något som även representanter för de adopterade påpekat vid tillfälle. Är det tillrådligt med s k ensamadoptioner, vars bestämmelser tillkom redan 1917? Synen på barns behov har sedan dess genomgått förändringar i många hänseenden.

Stockholm den 24 oktober 2006

Kjell Eldensjö (kd)